

Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE STASZOWSKIM
W 2013 ROKU**

Staszów 2014 rok

I. WSTĘP

We wstępie opracowania nakreślono strukturę bezrobocia w 2013 roku w powiecie staszowskim, uzasadniono potrzebę monitorowania zawodów nadwyżkowych i deficytowych oraz wskazano źródła informacji. W części drugiej opisano strukturę zawodową osób bezrobotnych oraz strukturę bezrobocia wg zawodów i grup zawodów. Oddzielnie przeanalizowano zaewidencjonowane w badanym okresie czasu oferty pracy. Następnie zaprezentowano ranking 30 najbardziej nadwyżkowych i najbardziej deficytowych zawodów według wskaźnika intensywności deficytu/nadwyżki dla obszaru działania Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie. Rozważania zakończono wnioskami, które mogą przyczynić się do zwiększenia efektywności działań podejmowanych zarówno przez PUP jak również władze samorządowe, instytucje rynku pracy, społecznych partnerów na rzecz kreowania pozytywnych zmian na lokalnym rynku pracy a także członków Powiatowej Rady Zatrudnienia w wykonywaniu jednego z podstawowych działań ustawowych, czyli opiniowania kierunków kształcenia i zatrudnienia.

Stopa bezrobocia w powiecie staszowskim według danych GUS na koniec grudnia 2013 roku wynosiła 12,8% ludności aktywnej. Zarejestrowanych było 4153 osoby bezrobotne (o 22 osób mniej niż roku wcześniejszym), w tym 2133 kobiet, które stanowiły 51,84% ogółu bezrobotnych, zarejestrowanych kobiet było o 52 mniej niż w roku poprzednim.

1.1. Cel opracowania

Trudna sytuacja na rodzimym rynku pracy wymaga systematycznego, dokładnego i regularnie prowadzonego monitoringu występujących dysproporcji i analizowania zmian zachodzących na rynku pracy. „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych” przyczynia się do zdobycia wiedzy o aktualnej podaży i popycie na lokalnym rynku pracy w odniesieniu do wybranych zawodów, umożliwia również dokonanie analizy zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy oraz analizy potencjału zawodowego ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Staszowie. Wnioski uzyskane w wyniku prowadzonych badań pozwolą na dokonanie oceny szans na zdobycie zatrudnienia w poszczególnych zawodach, co może stanowić wskazówkę w podejmowaniu działań zmierzających do osiągnięcia równowagi na rynku pracy. Uzyskanie jak najszerszej wiedzy nt. podaży i popytu na pracę jest szczególnie przydatne do efektywnego wykorzystywania środków finansowych z Funduszu Pracy oraz tworzenia projektów szkoleń opartych o realne zapotrzebowanie rynku pracy, dzięki którym zmniejszona zostanie ilość osób bezrobotnych posiadających kwalifikacje generujące długotrwałe bezrobocie.

1.2. Podstawa prawna

Poniższy raport obejmujący analizę rynku w powiecie staszowskim w roku 2012 sporządzony został zgodnie z wytycznymi w „Zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”. Podstawę prawną stanowią:

- I. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dn. 20.04.2004 r. z późn. zm. (Dz. U. z 2013r., poz. 674 z późniejszymi zmianami)*
- II. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. nr 82 z dn. 17 maja 2010 r., poz. 537)*

III. Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”. Stan za II półrocze 2013 roku

IV. Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy według zawodów i specjalności” za II półrocze 2013 roku

1.3. Metodologia opracowania

Pod pojęciem **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast określenie **zawód nadwyżkowy** oznacza zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowano stosując jako podstawowe mierniki:

1. Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów ($W_{n,i}^k$)

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

- $(W_{n,i}^k) < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,
- $0,9 \leq (W_{n,i}^k) \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),
- $(W_{n,i}^k) > 1,1$ to zawody deficytowe

2. Wskaźniki struktury bezrobotnych według zawodów (grup zawodów) w 2013 roku

3. Wskaźniki struktury napływu bezrobotnych według zawodów (grup zawodów) w 2013 roku

3. Wskaźniki struktury ofert pracy według zawodów (grup zawodów) w 2013 roku

4. Wskaźniki struktury bezrobotnych według PKD w 2013 roku

5. Wskaźniki struktury ofert pracy według PKD w 2013 roku.

Struktura klasyfikacji zawodów i specjalności obejmuje 10 grup wielkich (kod jednocyfrowy), 43 grupy duże (kod dwucyfrowy), 132 grupy średnie (kod trzycyfrowy), 444 grupy elementarne (kod czterocyfrowy). Grupy elementarne obejmują 2360 zawodów i specjalności, poszczególnym zawodom nadano kod 6-cio cyfrowy. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie, na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych do realizacji zadań danego zawodu/specjalności. Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy definiuje następujące pojęcia:

4. **Zawód** – zbiór zadań, zespół czynności wyodrębniony w wyniku społecznego stosowania podziału pracy, wykonywanych stale, wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Zawód może dzielić się na specjalności;

5. **Specjalność** – podział pracy w ramach zawodu, zawiera czynności o charakterze podobnym, wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki;

6. **Umiejętność** – sprawdzona możliwość wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu/specjalności

7. **Kwalifikacje zawodowe** – układy wiedzy i umiejętności wymagane do realizacji składowych zadań zawodowych¹.

¹ Definicje za klasyfikacją zawodów i specjalności 2010

II. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

2.1 Bezrobotni według grup zawodów i zawodów w powiecie staszowskim w 2013 roku (T-II/P-1, T-II/P-1a)

Bezrobotni zarejestrowani w urzędzie w końcu 2013 roku sklasyfikowani zostali ze względu na posiadany zawód, do którego wykonywania posiadają kwalifikacje potwierdzone odpowiednim dokumentem, bądź stażem pracy w danym zawodzie. Jak wynika z tabel T-II/P-1 i T-II/P-1a bezrobotni reprezentowali 493 zawody skupionych w 239 grupach elementarnych.

Dodatkowa grupę stanowią osoby bez zawodu. Populacja bezrobotnych bez zawodu dotyczy osób z wykształceniem średnim ogólnym, gimnazjalnym i niższym. Na koniec omawianego okresu w urzędzie zarejestrowanych było 1211 bezrobotnych bez zawodu i stanowili oni 29,16 % ogólnej liczby bezrobotnych. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych 2942 osób posiadało zawód co stanowi 70,84% ogólnej liczby bezrobotnych. Analizując populację bezrobotnych posiadających zawód pod względem płci można zauważyć, że nie ma różnic między kobietami i mężczyznami pod tym względem.

Na konie 2013 roku najwyższy wskaźnik bezrobocia zanotowano w następujących dużych grupach zawodów:

Tabela 1. Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie staszowskim. Stan w końcu 2013 r.

| L.P. | Kod grupy zawodów | Nazwa grupy zawodów | Bezrobotni ogółem [%] |
|------|-------------------|---|-----------------------|
| 1. | 31 | Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych | 13,86 |
| 2. | 72 | Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni | 12,37 |
| 3. | 75 | Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna i produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni | 9,65 |
| 4. | 52 | Sprzedawcy i pokrewni | 7,44 |
| 5. | 71 | Robotnicy budowlani i pokrewni | 7,20 |
| 6. | 51 | Pracownicy usług osobistych | 7,10 |
| 7. | 23 | Specjaliści wychowania i nauczania | 5,98 |
| 8. | 26 | Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury | 5,54 |
| 9. | 24 | Specjaliści do spraw ekonomii i zarządzania | 5,47 |

Analizując bezrobotnych ze względu na posiadany zawód uwzględniono zawody reprezentowane przez więcej niż 50 bezrobotnych. Najliczniej reprezentowany jest zawód sprzedawca 154 osób. Kobiety stanowią większość w następujących zawodach: krawiec 100%, sprzedawca 95,45%, technik ekonomista 82,35%; pedagog 86,31%; technik żywienia 84,2%; ekonomista 92,23%; Mężczyźni z kolei stanowili większość w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych 100%; murarz 98,58 %; technik mechanik 98,91%; ślusarz 97,34%.

Tabela 2. Bezrobotni wg zawodów w powiecie staszowskim w 2013 r.

| L.P. | Kod zawodu | Nazwa zawodu | Liczba bezrobotnych | W tym kobiety |
|------|------------|--|---------------------|---------------|
| 1. | 522301 | Sprzedawca | 154 | 147 |
| 2. | 753105 | Krawiec | 121 | 121 |
| 3. | 331403 | Technik ekonomista | 103 | 95 |
| 4. | 235107 | Pedagog | 95 | 82 |
| 5. | 311512 | Technik mechanik | 91 | 1 |
| 6. | 722204 | Ślusarz | 75 | 2 |
| 7. | 711202 | Murarz | 70 | 1 |
| 8. | 263102 | Ekonomista | 68 | 56 |
| 9. | 723103 | Mechanik pojazdów samochodowych | 68 | 0 |
| 10. | 522305 | Technik handlowiec | 63 | 50 |
| 11. | 723307 | Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych | 56 | 3 |
| 12. | 322002 | Technik żywienia i gospodarstwa domowego | 55 | 47 |

Kolejna grupa bezrobotnych poddana analizie to absolwenci. W końcu 2013 roku zarejestrowanych było 328 absolwentów (w tym 181 kobiety) co stanowiło 7,89 % ogółu bezrobotnych. Wśród tej grupy zarejestrowanych w PUP 125 osób nie posiadało zawodu wyuczonego, co daje 28,1 % reprezentantów grupy.

Tabela 3. Struktura bezrobotnych absolwentów wg grup zawodowych w powiecie staszowskim w 2013 roku

| L.P. | Kod grupy zawodów | Nazwa grupy zawodów | Bezrobotni absolwenci [%] |
|------|-------------------|--|---------------------------|
| 1. | 51 | Pracownicy usług osobistych | 11,33 |
| 2. | 21 | Średni personel nauk fizycznych, matematycznych i technicznych | 10,83 |
| 3. | 24 | Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania | 10,83 |
| 4. | 26 | Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury | 9,85 |
| 5. | 23 | Specjaliści wychowania i nauczania | 8,86 |
| 6. | 72 | Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni | 6,89 |
| 7. | 31 | Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych | 6,4 |
| 8. | 32 | Średni personel ds. zdrowia | 6,4 |
| 9. | 74 | Elektrycy i elektronicy | 5,41 |
| 10. | 22 | Specjaliści ds. zdrowia | 5,41 |

Tabela 4. Struktura bezrobotnych kobiet-absolwentek posiadających zawód według grup zawodów

| L.P. | Kod grupy zawodów | Nazwa grupy zawodów | Bezrobotni absolwenci KOBIECY [%] |
|------|-------------------|---|---|
| 1 | 51 | Pracownicy usług osobistych | 15,25 |
| 2 | 23 | Specjaliści wychowania i nauczania | 13,55 |
| 3 | 26 | Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury | 13,55 |
| 4 | 24 | Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania | 12,71 |
| 5 | 32 | Średni personel do spraw zdrowia | 11,01 |
| 6 | 21 | Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych | 8,47 |
| 7 | 22 | Specjaliści ds. zdrowia | 8,47 |
| 8 | 52 | Sprzedawcy I pokrewni | 7,44 |

Następną kategorię bezrobotnych stanowią osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy. Ich liczba na koniec 2013 roku osiągnęła poziom 902 osób, stanowili oni 21,71% ogółu zarejestrowanych w urzędzie. Udział kobiet w omawianej grupie wyniósł 56,43%. Najliczniej reprezentowane zawody w tej populacji bezrobotnych pokazuje poniższa tabela:

Tabela 5. Bezrobotni długotrwale wg zawodów w powiecie staszowskim w roku 2013

| L.P. | Kod zawodu | Nazwa zawodu | Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych pow. 12 m-cy [%] | Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych pow. 12 m-cy [%] |
|------|------------|--------------------|--|---|
| 1. | 522301 | Sprzedawca | 5,54 | 5,43 |
| 2. | 753105 | Krawiec | 4,10 | 4,10 |
| 3. | 331403 | Technik ekonomista | 2,54 | 2,43 |
| 4. | 722204 | Ślusarz | 2,24 | 0 |

2.2 Napływ bezrobotnych wg zawodów staszowskim w 2013 roku (T-II/P-2, T-II/P-2a)

W roku 2013 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie odnotowano napływ rzędu 6092 osoby bezrobotne w tym 2894 kobiety, wyłączonych zostało 6114 osób bezrobotnych (o 236 osób więcej niż w roku 2012).

Napływ bezrobotnych w 2013 roku zagregowany był w 37 dużych grupach reprezentowanych przez 482 zawody.

Wśród omawianej grupy bezrobotnych posiadaniem zawodu mogło pochwalić się 4311 osób, tj. 70,76 % ogółu, bezrobotnych bez zawodu „napłynęło” 1781 osób w tym 805 kobiet i 324 absolwentów.

Tabela 6 . Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie staszowskim w 2013 roku

| L.P. | Kod zawodu | Nazwa zawodu | Napływ bezrobotnych |
|------|------------|--|---------------------|
| 1. | 522301 | Sprzedawca | 189 |
| 2. | 235107 | Pedagog | 174 |
| 3. | 311504 | Technik mechanik | 166 |
| 4. | 331403 | Technik ekonomista | 150 |
| 5. | 753105 | Krawiec | 145 |
| 6. | 723103 | Mechanik pojazdów samochodowych | 117 |
| 7. | 711202 | Murarz | 97 |
| 8. | 722204 | Ślusarz | 97 |
| 9. | 514101 | Fryzjer | 96 |
| 10. | 522305 | Technik handlowiec | 78 |
| 11. | 263102 | Ekonomista | 76 |
| 12. | 322002 | Technik żywienia i gospodarstwa domowego | 75 |
| 13. | 311512 | Technik mechanizacji rolnictwa | 70 |
| 14. | 723307 | Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych | 69 |
| 15. | 741203 | Elektromechanik pojazdów samochodowych | 63 |
| 16. | 311204 | Technik budownictwa | 60 |
| 17. | 751201 | Piekarz | 58 |
| 18. | 242217 | Specjalista administracji publicznej | 57 |
| 19. | 314207 | Technik rolnik | 55 |

W roku 2012 najliczniej reprezentowane zawody wśród napływających bezrobotnych były następujące zawody: technik mechanik stanowił 3,2 % ogółu, sprzedawca (3 %), technik ekonomista (2,6 %), oraz krawiec (2,4 %). W poprzednich latach zawód technik mechanik, technik ekonomista, sprzedawca i krawiec również znajdowały się w czołówce najliczniej zawodów reprezentowanych przez napływających bezrobotnych. W 2013 roku zaobserwowano największy napływ wśród bezrobotnych posiadających zawód sprzedawca (3,1% ogółu), pedagog (2,85%), technik mechanik (2,72%, technik ekonomista (2,46%), krawiec (2,38%).

Wśród kobiet największy napływ do bezrobocia nastąpił u bezrobotnych nie posiadających zawodu i wyniósł 805 osób, co stanowiło 27,81 % grupy. Najliczniej reprezentowane zawody wśród kobiet przedstawia poniższa tabela:

Tabela 7. Napływ bezrobotnych kobiet wg zawodów w powiecie staszowskim w 2013 roku

| L.P. | Kod zawodu | Nazwa zawodu | Liczba bezrobotnych kobiet |
|------|------------|--|----------------------------|
| 1. | 522301 | Sprzedawca | 178 |
| 2. | 235107 | Pedagog | 153 |
| 3. | 753105 | Krawiec | 145 |
| 4. | 331403 | Technik ekonomista | 135 |
| 5. | 514101 | Fryzjer | 91 |
| 6. | 263102 | Ekonomista | 60 |
| 7. | 522305 | Technik handlowiec | 60 |
| 8. | 322002 | Technik żywienia I gospodarstwa domowego | 58 |

W roku 2013 do urzędu pracy w Staszowie napłynęło 828 absolwentów, co stanowiło 13,59% ogółu bezrobotnych, wśród tej grupy 56,4 % to kobiety (467 osoby). Spośród bezrobotnych absolwentów rejestrujących się w PUP po zakończeniu edukacji 324 osoby, tj. 39,13 % nie posiadało zawodu wyuczonego.

Wśród napływających absolwentów najliczniej reprezentowany zawód to:

- pedagog – 49 osoby (48 kobiet)
- fryzjer – 27 osób (25 kobiet)
- elektromechanik pojazdów samochodowych – 14 osób
- specjalista administracji publicznej – 14 osób (9 kobiet)
- sprzedawca - 15 osób (13 kobiet)
- ekonomista – 13 osób (10 kobiet)
- mechanik pojazdów samochodowych – 12 osób
- kucharz małej gastronomii – 10 osób (7 kobiet)
- pielęgniarka – 10 osób (10 kobiet).

III. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

3.1. Oferty pracy i ich struktura wg zawodów w powiecie staszowskim w 2013 roku (T-II/P-3, T-II/P-3a)

Aby monitoring lokalnego rynku pracy był miarodajny i pozwolił określić skalę nadwyżki i deficytu w grupach zawodowych, specjalnościach i poszczególnych zawodach nie wystarczy analiza zawodów reprezentowanych przez bezrobotnych, niezbędna jest również analiza ofert pracy.

Tabela 8. Porównanie struktury ofert pracy wg wybranych dużych grup zawodów zgłoszonych w powiecie staszowskim w roku 2010, 2011, 2012 i 2013 r.

| L.P. | Kod grupy zawodów | Nazwa grupy zawodów | Oferty pracy W 2010 [%] | Oferty pracy W 2011 [%] | Oferty pracy W 2012 [%] | Oferty pracy W 2013 [%] |
|------|-------------------|---|-------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|
| 1. | 51 | Pracownicy usług osobistych | 45,3 | 31,99 | 18,47 | 19,10 |
| 2. | 41 | Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni | 13,1 | 9,92 | 14,32 | 13,48 |
| 3. | 83 | Kierowcy i operatorzy pojazdów | 4 | 9,85 | 5,39 | 6,18 |
| 4. | 91 | Pomoce domowe i sprzątaczk | 2 | 2,43 | 2,04 | 2,01 |
| 5. | 75 | Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce | 2,2 | 1,51 | 2,85 | 1,08 |
| 6. | 72 | Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń | 2,1 | 4,40 | 3,84 | 4,03 |
| 7. | 23 | Specjaliści nauczania i wychowania | 2,3 | 1,37 | 2,66 | 1,52 |

Najliczniej zgłoszone zostały oferty na następujących dużych grupach zawodów:

- *pracownicy usług osobistych – 19,10%*
- *sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni – 13,48*
- *sprzedawcy i pokrewni – 10,70%*
- *robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 6,81%*

W roku 2013 w dużych grupach zawodów, w których zgłoszono najliczniejsze oferty pracy warto zwrócić uwagę na wyróżniające się najpopularniejsze grupy elementarne. Wśród dużej grupy 51 – Pracownicy usług osobistych najliczniej zgłoszono oferty w grupie „Gospodarz budynków [kod – 5153]” 12,29% ogółu ofert (w roku 2012 – 14,19% w 2011 – 25,95%; tendencja spadkowa); w grupie 41 – Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni najliczniejsze oferty to „Pracownicy obsługi biurowej [kod – 4110]” (12,02%) (w roku 2012 - 13,32% w roku 2011 – 9,32%); a w grupie 52 – Sprzedawcy i pokrewni „Sprzedawcy sklepowi [kod – 5223]” 7,99 % (w roku 2012 – 9,54%).

Analizowanie i interpretowanie ofert pracy na podstawie tabeli T-II/P-3 jest zadaniem dość trudnym ze względu na dużą różnorodność ofert wpływająca do urzędu. Do powiatowego Urzędu Pracy w

Staszowie w 2013 roku wpłynęło 1439 ofert pracy w 201 zawodach. Liczne oferty miały charakter jednostkowy, aż w 158 zawodach wpłynęło nie więcej niż 5 ofert pracy. Do analizy zatem wybrano zawody, w których zgłoszono nie mniej niż 20 ofert pracy (15 zawodów). Ponadto pominięto zawody zawierające w nazwie wyrażenie „pozostali”, które wskazuje, iż nie jest to grupa jednorodna i zawiera zawody pokrewne wobec siebie². Wyjątkowo poddano analizie grupę „Pozostali pracownicy obsługi biurowej (411090)” ze względu na wyjątkowo dużą liczebność zgłoszonych ofert pracy.

Tabela 9. Najliczniej zgłoszone oferty pracy wg zawodów w powiecie staszowskim zgłoszone w 2013 roku

| Lp. | Nazwa zawodu | Liczba ofert pracy zgłoszona w 2013 roku | W tym: | |
|-----|--|--|--------------|-----------------|
| | | | Subsydiowane | Niesubsydiowane |
| 1. | Robotnik gospodarczy (515303) | 177 | 140 | 37 |
| 2. | Sprzedawca (522301) | 109 | 57 | 52 |
| 3. | Technik prac biurowych (411004) | 96 | 67 | 29 |
| 4. | Pozostali pracownicy obsługi biurowej (411090) | 76 | 76 | 0 |
| 5. | Kierowca samochodu ciężarowego (833203) | 63 | 9 | 54 |
| 6. | Pomoc kuchenna (941201) | 41 | 29 | 12 |
| 7. | Kucharz (512001) | 37 | 14 | 23 |
| 8. | Kelner (513101) | 29 | 16 | 13 |
| 9. | Robotnik budowlany (931301) | 28 | 7 | 21 |
| 10. | Magazynier (423103) | 26 | 24 | 2 |
| 11. | Monter izolacji budowlanych (712401) | 25 | 20 | 5 |
| 12. | Opiekunka dziecięca (325905) | 24 | 24 | 0 |
| 13. | Sprzątaczką biurowa (911207) | 22 | 4 | 18 |
| 14. | Mechanik pojazdów samochodowych (723103) | 21 | 12 | 9 |

Wśród zgłoszonych ofert pracy oferty subsydiowane dominowały w następujących zawodach:

² Zawody lub specjalności zaklasyfikowane pod pozycją „XXXX90” nie są konkretnym, określonym zawodem, lecz zbiorem zawodów pokrewnych w ramach grupy elementarnej. Charakteryzują się one dużą niejednorodnością w zakresie zadań zawodowych.

- opiekunka dziecięca (100%)
- pozostali pracownicy obsługi biurowej (100%)
- magazynier (92,3%)
- robotnik gospodarczy (79,09 % ofert pracy w danym zawodzie)
- technik prac biurowych (69,79%)

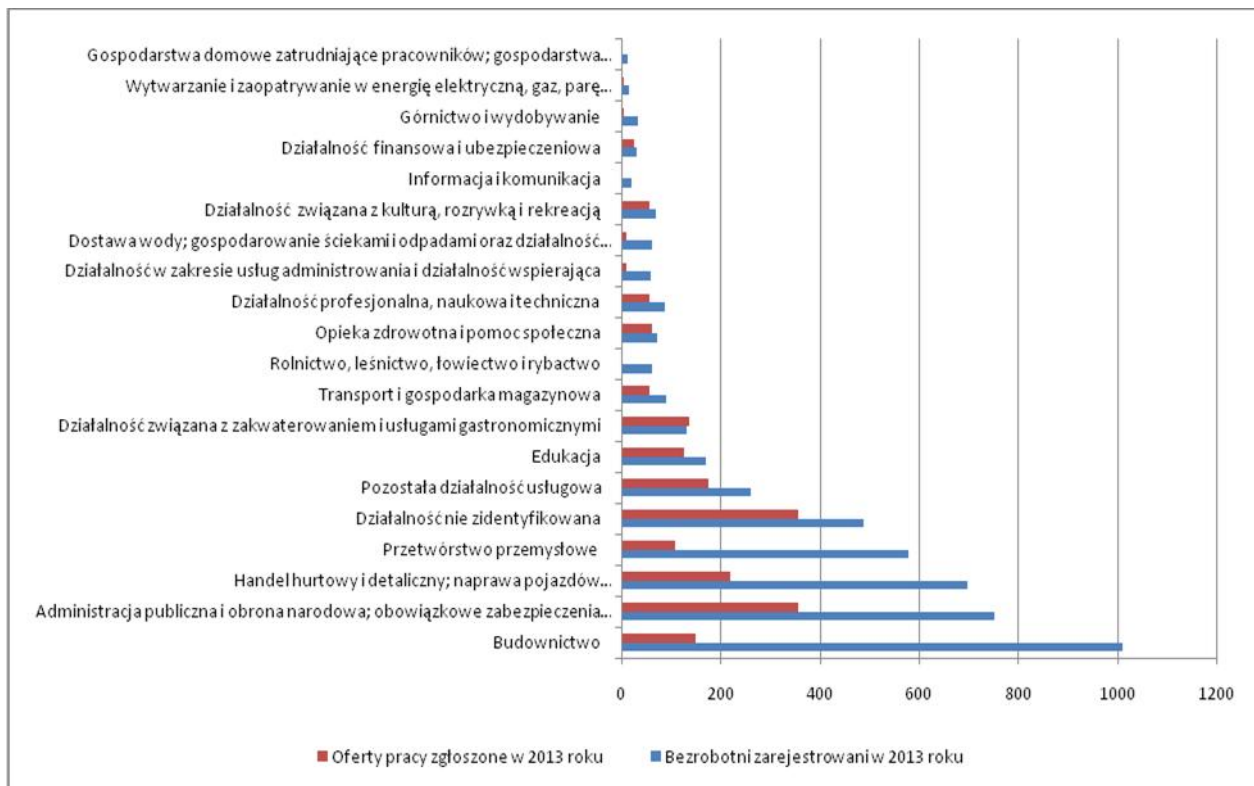
Omawiając oferty pracy należy podkreślić, iż znaczna część ofert w ramach prac subsydiowanych zgłoszona została przez jednostki samorządowe. Pomimo sezonowości tych prac oraz konieczności subsydiowania ich środkami Funduszu Pracy ze względu na istniejące problemy z uzyskaniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych oferty te stanowią istotny element rynku pracy.

3.2. Bezrobotni oraz ich struktura wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w powiecie staszowskim w 2013 roku (T-II/P-9, T-II/P-9a)

Jak wynika z analizy danych statystycznych wg sekcji PKD ostatniego miejsca pracy najwięcej osób zarejestrowało się w PUP po ustaniu zatrudnienia w budownictwie (1012 osób – 21,39%), administracji publicznej i obronie narodowej (753 osób – 15,92%), handel hurtowy i detaliczny (699 osób – 14,78%) i przetwórstwie przemysłowym (579 osób 12,24%). Najmniej osób zarejestrowało się po zakończeniu pracy w firmach w następujących sekcjach PKD: gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (12 osób), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (16 osób), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych (15 osób).

Poniższy wykres ilustruje ilość zarejestrowanych osób bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz zgłoszone oferty pracy wg wybranych sekcji PKD.

Wykres . Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy (sekcja PKD) oraz oferty pracy w powiecie staszowskim w 2013 roku



W omawianym okresie najwięcej ofert pracy zgłoszonych zostało z następujących sekcji PKD:

- *administracja publiczna i obrona narodowa – 357 ofert,*
- *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 221 ofert,*
- *budownictwo – 149 ofert,*
- *działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 136,*
- *przetwórstwo przemysłowe – 108 ofert.*

Z przeprowadzonych analiz wynika, iż najwięcej wolnych miejsc pracy pochodzi z sekcji administracja publiczna i obrona narodowa, która również generowała wysoki napływ bezrobotnych według rodzaju ostatniego miejsca pracy. Sytuacja ta jest w dużej mierze wynikiem zatrudniania pracowników przez samorządy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, które charakteryzują się dużą fluktuacją pracowników.

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

4.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie staszowskim według dużych grup zawodowych oraz zawodów (T-II/ P-4, T-II/P-5, T-II/P-6)

Zawód deficytowy, zgodnie z zaleceniami metodycznymi do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, to taki, na który na rynku pracy występuje większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawód nadwyżkowy natomiast cechuje się tym, że liczba osób poszukujących pracy w danym zawodzie jest większa od zapotrzebowania na rynku pracy. Gdy obie te wartości są do siebie zbliżone można mówić o zawodach będących w równowadze.

- $(W_{n,i}^k) < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,
- $0,9 \leq (W_{n,i}^k) \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),
- $(W_{n,i}^k) > 1,1$ to zawody deficytowe

W 2013 roku analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych według grup elementarnych wykazuje:

- 188 grup zawodów nadwyżkowych,
- 41 grup zawodów zrównoważonych,
- 42 grupy deficytowe – najwyższy wskaźnik intensywności deficytu uzyskały następujące elementarne grupy: kasjerzy i sprzedawcy biletów [kod 9412] – wskaźnik 18; pomoce kuchenne [kod 9412] – wskaźnik 14; pracownicy obsługi biurowej [kod 4110] – wskaźnik 13,30; przedstawiciele handlowi [kod 3322] – wskaźnik 13.

Przeprowadzona analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku wskazuje, że:

- zawody deficytowe reprezentowane są przez 45 zawodów
- zawody zrównoważone to 24 zawodów
- zawody nadwyżkowe to 540 zawodów.

W tabeli 10 wykazano 30 deficytowych zawodów zanotowanych w 2013 roku w powiecie staszowskim w zestawieniu ze średnią miesięczną liczbą ofert pracy, zarejestrowanych bezrobotnych, średnią miesięczną nadwyżką siły roboczej. Tworząc zestawienie pominięto zawody o maksymalnym wskaźniku intensywności nadwyżki (zgodnie z wytycznymi), ze względu na ich liczebność i różnorodność – maksymalny wskaźnik intensywności nadwyżki uzyskało aż 490 zawodów. Zawody uszeregowane są malejąco wg wskaźnika intensywności nadwyżki zawodu.

W tabeli 11 wykazano 30 nadwyżkowych zawodów zanotowanych w 2013 roku w powiecie staszowskim w zestawieniu ze średnią miesięczną liczbą ofert pracy, zarejestrowanych bezrobotnych, średnim miesięcznym deficytem siły roboczej. Zawody uszeregowane są malejąco wg wskaźnika intensywności deficytu zawodu.

Tabela 10. Zawody nadwyżkowe w powiecie staszowskim w 2013 roku

| Lp | Kod zawodu | Nazwa zawodu | Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku | Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku | Średnia miesięczna nadwyżka siły roboczej w 2013 roku | Wskaźnik intensywności i deficytu zawodów |
|----|------------|--|---|---|---|---|
| 1 | 235107 | Pedagog | 0,3333 | 14,5 | 14,1667 | 0,023 |
| 2 | 712204 | Posadzkarz* | 0,0833 | 2,0833 | 2 | 0,04 |
| 3 | 263204 | Socjolog | 0,0833 | 2 | 1,9167 | 0,0417 |
| 4 | 741203 | Elektromechanik pojazdów samochodowych* | 0,25 | 5,25 | 5 | 0,0476 |
| 5 | 751204 | Piekarz* | 0,25 | 4,8333 | 4,5833 | 0,0517 |
| 6 | 214102 | Inżynier organizacji i planowania produkcji | 0,0833 | 1,5833 | 1,5 | 0,0526 |
| 7 | 228301 | Fizjoterapeuta | 0,1667 | 2,8333 | 2,6667 | 0,0588 |
| 8 | 741101 | Elektromonter instalacji elektrycznych | 0,0833 | 1,3333 | 1,25 | 0,0625 |
| 9 | 514101 | Fryzjer* | 0,5 | 8 | 7,5 | 0,0625 |
| 10 | 351203 | Technik informatyk* | 0,1667 | 2,5833 | 2,4167 | 0,0645 |
| 11 | 741201 | Elektromechanik* | 0,0833 | 1,25 | 1,1667 | 0,0667 |
| 12 | 752205 | Stolarz* | 0,3333 | 3,25 | 2,9167 | 0,1026 |
| 13 | 741207 | Elektromonter (elektryk) zakładowy | 0,0833 | 0,6667 | 0,5833 | 0,125 |
| 14 | 512002 | Kucharz małej gastronomii* | 0,5 | 4 | 3,5 | 0,125 |
| 15 | 721306 | Błacharz samochodowy* | 0,4167 | 3,25 | 2,8333 | 0,1282 |
| 16 | 234113 | Nauczyciel nauczania początkowego | 0,1667 | 1,25 | 1,0833 | 0,1333 |
| 17 | 213205 | Inżynier rolnictwa | 0,0833 | 0,5833 | 0,5 | 0,1429 |
| 18 | 711503 | Stolarz budowlany | 0,0833 | 0,5833 | 0,5 | 0,1429 |
| 19 | 713203 | Lakiernik samochodowy | 0,0833 | 0,5 | 0,4167 | 0,1667 |
| 20 | 712604 | Monter instalacji i urządzeń sanitarnych* | 0,1667 | 1 | 0,8333 | 0,1667 |
| 21 | 723103 | Mechanik pojazdów samochodowych* | 1,75 | 9,75 | 8 | 0,1795 |
| 22 | 751201 | Cukiernik* | 0,6667 | 3,5 | 2,8333 | 0,1905 |
| 23 | 235912 | Pedagog szkolny | 0,0833 | 0,4167 | 0,3333 | 0,2 |
| 24 | 213303 | Specjalista ochrony środowiska | 0,1667 | 0,8333 | 0,6667 | 0,2 |
| 25 | 261906 | Prawnik legislator | 0,1667 | 0,75 | 0,5833 | 0,2222 |
| 26 | 321103 | Technik elektroradiolog* | 0,0833 | 0,3333 | 0,25 | 0,25 |
| 27 | 321301 | Technik farmaceutyczny* | 0,4167 | 1,6667 | 1,25 | 0,25 |
| 28 | 222101 | Pielęgniarka | 0,5833 | 2,25 | 1,6667 | 0,2593 |
| 29 | 243106 | Specjalista do spraw marketingu i handlu | 0,6667 | 2,3333 | 1,6667 | 0,2857 |
| 30 | 214402 | Inżynier mechanik - maszyny i urządzenia do obróbki metali | 0,0833 | 0,25 | 0,1667 | 0,3333 |

Tabela 11. Zawody deficytowe w powiecie staszowskim w 2013 roku

| Lp | Kod zawodu | Nazwa zawodu | Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku | Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku | Średni miesięczny deficyt siły roboczej w 2013 roku | Wskaźnik intensywności deficytu zawodów |
|----|------------|---------------------------------------|---|---|---|---|
| 1 | "523002" | Kasjer handlowy | 1,5 | 0,0833 | -1,4167 | 18 |
| 2 | "214109" | Specjalista kontroli jakości | 1,25 | 0,0833 | -1,1667 | 15 |
| 3 | "422602" | Recepcjonista | 1,25 | 0,0833 | -1,1667 | 15 |
| 4 | "941201" | Pomoc kuchenna | 3,4167 | 0,25 | -3,1667 | 13,6667 |
| 5 | "332203" | Przedstawiciel handlowy | 1,0833 | 0,0833 | -1 | 13 |
| 6 | "911207" | Sprzątaczką biurową | 1,8333 | 0,1667 | -1,6667 | 11 |
| 7 | "524902" | Doradca klienta | 0,8333 | 0,0833 | -0,75 | 10 |
| 8 | "712403" | Monter izolacji przemysłowych* | 0,8333 | 0,0833 | -0,75 | 10 |
| 9 | "833203" | Kierowca samochodu ciężarowego | 5,25 | 0,5833 | -4,6667 | 9 |
| 10 | "514202" | Kosmetyczka | 0,75 | 0,0833 | -0,6667 | 9 |
| 11 | "411004" | Technik prac biurowych* | 8 | 0,9167 | -7,0833 | 8,7273 |
| 12 | "412001" | Sekretarka | 1,4167 | 0,1667 | -1,25 | 8,5 |
| 13 | "325905" | Opiekunka dziecięca* | 2 | 0,25 | -1,75 | 8 |
| 14 | "515303" | Robotnik gospodarczy | 14,75 | 2,0833 | -12,6667 | 7,08 |
| 15 | "833101" | Kierowca autobusu | 0,9167 | 0,1667 | -0,75 | 5,5 |
| 16 | "343901" | Animator kultury* | 0,8333 | 0,1667 | -0,6667 | 5 |
| 17 | "331203" | Referent (asystent) bankowości | 0,4167 | 0,0833 | -0,3333 | 5 |
| 18 | "711601" | Brukarz | 0,4167 | 0,0833 | -0,3333 | 5 |
| 19 | "712401" | Monter izolacji budowlanych* | 2,0833 | 0,5 | -1,5833 | 4,1667 |
| 20 | "832203" | Kierowca samochodu osobowego | 0,6667 | 0,1667 | -0,5 | 4 |
| 21 | "962902" | Dozorca | 0,6667 | 0,1667 | -0,5 | 4 |
| 22 | "331301" | Księgowy | 0,3333 | 0,0833 | -0,25 | 4 |
| 23 | "721404" | Monter konstrukcji stalowych | 1,1667 | 0,3333 | -0,8333 | 3,5 |
| 24 | "731501" | Formowacz wyrobów szklanych | 0,25 | 0,0833 | -0,1667 | 3 |
| 25 | "962105" | Goniec | 0,25 | 0,0833 | -0,1667 | 3 |
| 26 | "432103" | Magazynier | 2,1667 | 0,75 | -1,4167 | 2,8889 |
| 27 | "332302" | Zaopatrzeniowiec | 0,4167 | 0,1667 | -0,25 | 2,5 |
| 28 | "334402" | Sekretarka medyczna | 0,1667 | 0,0833 | -0,0833 | 2 |
| 29 | "422603" | Rejestratorka medyczna | 0,1667 | 0,0833 | -0,0833 | 2 |
| 30 | "722303" | Operator maszyn do obróbki skrawaniem | 0,1667 | 0,0833 | -0,0833 | 2 |

W tabeli nr 10 „Zawody nadwyżkowe w powiecie staszowskim w 2013 roku o maksymalnym wskaźniku intensywności nadwyżki zawodu” i w tabeli 11 „Zawody deficytowe w powiecie staszowskim w

2013 roku” zawody opatrzone gwiazdką (*) oznaczają, iż dany zawód objęty jest kształceniem w systemie oświaty i występuje w Klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego³. Uzyskanie w tych zawodach maksymalnych średnich nadwyżek siły roboczej może być wynikiem niedostosowania programu nauczania w szkołach do oczekiwań rynku pracy.

5.2. Wnioski

Opracowanie „Rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim 2013 roku” nasuwa refleksje podobne do wniosków z wcześniejszych monitoringów. Wyniki, przeprowadzonego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o sporządzane sprawozdania o rynku pracy, nie są w stanie określić rzeczywistej skali zjawiska w przedmiotowym zakresie. Jest to spowodowane tym, że nie wszystkie wolne miejsca pracy zgłaszane są przez pracodawców do urzędu pracy. Ponadto należy brać również pod uwagę fakt, że coraz więcej bezrobotnych może być sklasyfikowanych w wielu zawodach, ale w momencie sporządzania sprawozdań statystycznych - ujęci są w systemie ewidencji komputerowej pod jednym kodem zawodu. Duże zmiany zachodzące na rynku pracy mogą powodować, że dana osoba posiadająca kilka zawodów, może w danym okresie czasu reprezentować zarówno zawód nadwyżkowy jak i deficytowy, z tym że tylko jeden z nich będzie uwzględniony w statystyce rynku pracy i niniejszym opracowaniu.

Jak wynika z niniejszego opracowania w powiecie staszowskim występuje wysoki odsetek zawodów zrównoważonych, co jest wynikiem braku korelacji między wymaganiami ze strony pracodawców a kwalifikacjami osób poszukujących zatrudnienia. Duża liczba zawodów nadwyżkowych i perspektywa niewielkiej zmiany w tym względzie oznacza konieczność podejmowania działań umożliwiających przekwalifikowanie osób bezrobotnych zgodnie z aktualnymi potrzebami lokalnego rynku pracy.

Charakterystyczne dla lokalnego rynku pracy jest to, iż systematycznie rośnie liczba ofert pracy, gdzie pracodawcy stawiają coraz wyższe wymagania odnośnie poziomu wykształcenia, posiadanych umiejętności zawodowych, uprawnień oraz doświadczenia, podczas gdy grupa osób bezrobotnych z kwalifikacjami zawodowymi, które uległy dezaktualizacji jest ciągle wysoka. Duże wyzwanie w aktywizacji zawodowej stanowią osoby bezrobotne, które nie mogą podjąć zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami ze względu na posiadane przeciwwskazania zdrowotne, a także osoby, które nie chcą podjąć pracy w zawodzie wyuczonym, ponieważ został on wybrany błędnie i osoba nie wykazuje predyspozycji do pracy w nim. Aby osoby te mogły powrócić lub wejść na rynek pracy niezbędne jest nabycie nowych kwalifikacji zawodowych oczekiwanych na rynku pracy. Jednym z celów tworzenia niniejszego opracowania jest możliwość tworzenia planów szkoleń dopasowanych do tych potrzeb.

Liczną grupę klientów urzędu pracy stanowią osoby bezrobotne nie posiadające motywacji do poszukiwania i podjęcia zatrudnienia oraz osoby posiadające deficyty w zakresie umiejętności poszukiwania pracy. Osoby te pomimo posiadania odpowiednich kwalifikacji mają niewielkie szanse na znalezienie odpowiedniego zatrudnienia. Należy pamiętać, iż pracodawca dokonując selekcji kandydatów ocenia nie tylko ich przygotowanie zawodowe, ale również cechy osobowości i postawę. Zbyt mała elastyczność, brak mobilności i postawa roszczeniowa są częstymi przyczynami odrzucenia kandydatów na etapie rekrutacji.

Dużym problemem na staszowskim rynku pracy jest duża populacja bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych lub z niskim poziomem kwalifikacji. Trudności w podjęciu zatrudnienia przez przedstawicieli tej grupy wynikają z jej liczebności oraz braku wystarczającej ilości ofert pracy dla wszystkich chętnych do jej podjęcia. Charakterystyczna dla tej grupy jest niechęć do uzupełniania, zmiany lub nabywania nowych

³ Klasyfikacja Zawodów i Specjalności 2010 – objaśnienia do struktury klasyfikacji zawodów i specjalności.

kwalfikacji zawodowych. Osoby te korzystają w głównej mierze z ofert w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych.

Na sytuację na lokalnym rynku pracy w dużym stopniu wpływają liczne oferty subsydiowane. Zapotrzebowanie na stanowiska takie jak pracownik biurowy, administracyjny, sprzedawca często zgłaszane są w ramach ofert stażowych i nie mają charakteru trwałego. Liczne oferty zgłoszone do urzędu dotyczą tego samego, stałego miejsca pracy, charakteryzującego się dużą fluktuacją pracowników, zatem nie generują nowych miejsc pracy.